

Dom przyjaźniejszy dla środowiska

1. **Dom "zrób" na miarę.** Własny domek czy mieszkanie nie muszą być ciasne. Warto jednak skroić je na miarę autentycznych potrzeb. Ogrzewanie i oświetlanie zbędnej powierzchni to dodatkowe zużycie energii.
2. **Inwestuj w ciepło.** Zaprojektuj dom energooszczędny: ocieplony, z pompami ciepła, kolektorami słonecznymi lub wiatrakami. To prawda - kosztuje on o blisko 10 proc. więcej. Szybko zaoszczędzisz jednak do 90 proc. na ogrzewaniu.
3. **Otwórz okno na świat.** Naprawdę, zwłaszcza w naszym klimacie, można żyć bez klimatyzacji. Jest to zdrowsze, ponieważ grzyby i bakterie znajdujące się w parowniku klimatyzacji szkodzą zdrowiu. Często wystarczy lepiej się ubrać. Przez otwarte i czyste okno wpada też więcej światła - a to ważne dla naszego zdrowia.
4. **Zgaś zbędną żarówkę, świeć przykładem.** Zainstaluj żarówki energooszczędne lub wyłącz 5 żarówek 60-cio watowych w korytarzu, przedpokoju lub pokojach, kiedy ich nie potrzebujesz, a zmniejszysz emisję CO₂ o 270 kg rocznie. *Wyliczenie zostało oparte na założeniu, że w ciągu roku wyłączysz pięć żarówek 60-cio watowych na 4 godziny dziennie. Do przeliczenia emisji CO₂ wykorzystano współczynnik energetyczny (energia pochodząca z naturalnego gazu z całkowitą emisją gazów cieplarnianych w wysokości 616 g/kWh).*
5. **Domykaj lodówkę, ustawiaj chłodzenie na taką temperaturę,** jakiej rzeczywiście wymagają produkty.
6. **Wyłącz stand-by** w telewizorach, monitorach, drukarkach, zasilaczach. Urządzenia w stanie czuwania pobierają energię, czasem nawet więcej niż na rzeczywiste działanie. Szacujemy, że tylko "polskie" tryby czuwania zużywają rocznie 1,2 GWh energii i powodują emisję 1.600.000 ton CO₂!
7. **Telefon naładowany? - ładowarkę wyjmij z gniazdka!** Jeśli tylko odłączysz telefon od ładowarki, to ona dalej będzie pracować - zużywać prąd czyli podwyższać Wasze koszty i powodować niepotrzebną emisję CO₂.
8. **Jeden stopień w domu mniej - Ziemi lżej.** Ociepl okna, zainstaluj w kaloryferach termostaty i obniż temperaturę w domu o 1°C. Ograniczysz emisję CO₂ nawet o 300 kg rocznie, zaś zużycie energii o 7,5 proc. Co więcej - zaoszczędzisz, bo ogrzewanie pochłania aż 70 proc. energii zużywanej przez jedno gospodarstwo domowe. Ogrzewanie jest źródłem do 70 proc. emisji gazów cieplarnianych z gospodarstwa domowego (*źródło: EU DG Energy and Transport 2002; World Energy Outlook (WEO) 2002; Eurostat, 2003; EEA, 2005; Peck & Fowler, 2006*).
9. **Precz z wodolejstwem.** Woda w naszych domach leje się na okrągło: gotowanie, pranie, sprzątanie, kąpanie, zmywanie. A wystarczy, że zamiast wanny użyjesz prysznica, założysz specjalną końcówkę na prysznic lub zakręcisz kran podczas mycia zębów, aby przyczynić się do zaoszczędzenia aż 108.040 tys. hektolitrow wody oraz ograniczenia emisji CO₂ o blisko 111 mln kg rocznie w skali całego kraju. *Wyliczenie zostało oparte na założeniu, że przepływ wody z kranu to 1,5 litra na min. Jeśli myjesz zęby przez 3 min 2 razy dziennie przy odkręconym kurku, zużywasz 9 litrów wody. To o 8 litrów więcej niż przy zakręconym kranie. Aby obliczyć emisję CO₂, zakłada się również, że woda jest uzdatniana przy uwzględnieniu współczynnika energetycznego (energia pochodząca z naturalnego gazu z całkowitą emisją gazów cieplarnianych w wysokości 616 g/kWh).*
10. **Zreperuj ciekące kran.** Dzięki temu, również dzięki Tobie, rocznie w skali kraju nie zmarnujemy 560 640 hektolitrow wody oraz ograniczymy emisję CO₂ o ok. 320 mln kg rocznie. *Wyliczenie zostało oparte na założeniu, że kropla wody z kranu to 0,2 ml wody, a częstotliwość kapania wynosi 20 kropel na min w 16 mln kranów (średnio dwa kran w gospodarstwie domowym). Ciekąca woda ma w założeniu temperaturę 37°C. Aby obliczyć emisję CO₂ zakłada się również, że woda jest uzdatniana i podgrzewana przy uwzględnieniu współczynnika energetycznego (energia pochodząca z naturalnego gazu z całkowitą emisją gazów cieplarnianych w wysokości 616 g/kWh).*
11. **Gotowanie.** Przykrywaj garnek podczas gotowania, a na kawę czy herbatę gotuj tylko tyle wody, ile potrzebujesz, a ograniczysz emisję dwutlenku węgla o ok. 25 kg rocznie. Gdyby wszyscy Europejczycy gotowali tyle wody, ile potrzebują, czyli średnio o 1 litr wody dziennie mniej, zaoszczędzona energia mogłaby zasilić jedną trzecią oświetlenia ulicznego w Europie. *Energia potrzebna do podgrzania litra wody o 1°C to 4,18 kJ (pojemność cieplna wody to 4,18kJ/1°C). Wyliczenie zostało oparte na założeniu, że unikamy podgrzewania 1 litra zbędnej wody dziennie z 10°C do 100°C przy wykorzystaniu współczynnika energetycznego (energia pochodząca z naturalnego gazu z całkowitą emisją gazów cieplarnianych w wysokości 616 g/kWh).*
12. **Wszystkie śmieci są nasze - poddawaj je recyklingowi.** Odzyskanie 1 kg aluminium to obniżenie emisji CO₂ o 9 kg. Pozyskujemy surowiec wtórny do produkcji w hutach, zamiast pozyskiwać i używać boksytu, zaś zebranie i przetworzenie 1 tony makulatury to pozostawienie przy życiu 17 drzew oraz - w procenie produkcyjnym - obniżenie zużycia energii (emisji CO₂) o 20 procent i emisji zanieczyszczeń o nawet do 70 procent! Obliczenie oparte jest na danych LCA (Ecoinvent, 2006).
13. **Ostrożnie z resztkami.** Nie wylewaj do zlewów czy ubikacji substancji niebezpiecznych, tzn. kwasów, olejów przepracowanych czy pozostałości po lekach.
14. **Dozuj detergenty.** Do mycia naczyń używaj środków biodegradowalnych. Czy wiesz, że jedna kropla detergentu dziennie mniej zużyta w każdym polskim biurze i domu to **codziennie** około 2.000 litrów detergentów mniej w naszych ściekach - a w konsekwencji - w naszych rzekach i Bałtyku?
15. **Oszczędnie dozuj proszki do prania i inne detergenty, a przy okazji obniż temperaturę prania** - zmiana temperatury prania z 60°C do 40°C to o jedną trzecią mniejsze zużycie energii. Nowoczesne proszki naprawdę są skuteczne również w niskich temperaturach.